

SPÓŁKA AKCYJNA ORLEN LIETUVA

ZATWIERDZONO

rozporządzeniem nr TV1(1.2-1)-
2025-0057

Dyrektora ds. jakości, ochrony
środowiska i bezpieczeństwa
pracy z dn. 07 lutego 2025 r.

PRZEPISY BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY BDS-26 „PRACE Z AZBESTEM”

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE

Cel i zakres stosowania niniejszych przepisów

1. Przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy BDS-26 „Prace z azbestem” (dalej – Przepisy) mają na celu określenie wymagań w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy (dalej – BHP) dotyczących przechowywania, stosowania, usuwania, transportu oraz utylizacji azbestu oraz materiałów zawierających azbest.

2. Niniejsze Przepisy obowiązują wszystkich pracowników Spółki Akcyjnej ORLEN Lietuva (dalej – Spółka) oraz, w przypadkach przewidzianych w umowie o wykonanie robót (lub innej umowie) zawartej między wykonawcą (dalej – Wykonawca) a Spółką – pracowników Wykonawcy, których działalność wiąże się z przechowywaniem, stosowaniem, usuwaniem, transportem i utylizacją azbestu oraz materiałów zawierających azbest w Spółce.

3. Wymogi niniejszych Przepisów (z wyjątkiem wymogów określonych w punktach 22 i 23 Przepisów) nie mają zastosowania do prac z azbestem, jeżeli narażenie pracownika na działanie azbestu ma charakter sporadyczny i jest niewielkie, a prace te polegają na krótkotrwałej, przerywanej działalności, podczas której przetwarzane są wyłącznie niekrucho, nienaruszone i niesypkie materiały zawierające azbest oraz pobierane są próbki azbestu.

II. ODNOŚNIKI

4. Przepisy zostały opracowane w oparciu o aktualne wersje następujących dokumentów:

4.1. Przepisy dotyczące pracy z azbestem, zatwierdzone przez ministra pracy i polityki społecznej Republiki Litewskiej oraz ministra ochrony zdrowia Republiki Litewskiej;

4.2. Opis wymagań dotyczących kompetencji dla przedsiębiorstw wykonujących prace związane z rozbiórką budynków zawierających azbest w konstrukcjach oraz usuwaniem tych konstrukcji lub azbestu, zatwierdzony przez ministra pracy i polityki społecznej Republiki Litewskiej.

III. POJĘCIA I DEFINICJE

5. Stosowane w niniejszych Przepisach pojęcia i definicje:

Azbest – minerał występujący naturalnie w przyrodzie, odporny na działanie temperatur i rozpuszczalników organicznych, charakteryzujący się dobrymi właściwościami termoizolacyjnymi. W zależności od składu (składa się z krzemianów magnezu oraz tlenków żelaza, glinu, wapnia i krzemu) oraz struktury krystalicznej azbest dzieli się na kilka odmian, z których wszystkie stanowią zagrożenie dla zdrowia ludzkiego.

Prace z azbestem – wszelkie prace, w tym prace związane z rozbiórką budynków zawierających azbest w konstrukcjach, a także prace związane z magazynowaniem, transportem, usuwaniem i utylizacją azbestu, podczas których pracownik ma lub może mieć kontakt z azbestem lub materiałami zawierającymi azbest;

Pylica azbestowa – nieodwracalne zwłóknienie płuc, które powoduje utrudnione oddychanie u chorych. Może ona nadal postępować nawet po ustaniu narażenia na działanie azbestu i spowodować rozwój **raka płuc**;

Międzybłoniak – nieuleczalny rak wewnętrznej warstwy opłucnej lub otrzewnej.

Choroby te rozwijają się zazwyczaj przez długi czas i objawiają się zazwyczaj dopiero po upływie 10–60 lub więcej lat od początku narażenia. Średni czas od momentu przedostania się włókien azbestowych do organizmu do pojawienia się pierwszych objawów międzybłoniaka wynosi około 35–40 lat. Szacuje się, że rak płuc rozwija się po 20–40 latach.

IV. ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z AZBESTEM

6. Azbest można znaleźć w izolacji termicznej rurociągów i pieców, w urządzeniach elektrycznych, w ścianach i drzwiach ognioodpornych, w płytach podłogowych i stropowych, w arkuszach łupkowych do pokryć dachowych oraz w innych wyrobach. Dopóki budynki lub wyroby zawierające azbest pozostają nienaruszone, azbest nie stanowi zagrożenia.

7. Podczas rozbiórki budynków oraz przy demontażu, łamaniu lub innej obróbce wyrobów azbestowych do otoczenia przedostają się bardzo drobne, niewidoczne gołym okiem włókna, które po przedostaniu się do płuc człowieka nie są z nich usuwane i z czasem powodują poważne, nieodwracalne zaburzenia zdrowia (pylica azbestowa, międzybłoniak lub rak płuc).

V. OBOWIĄZKI PRACOWNIKÓW

8. Kierownik oddziału, w którym będą prowadzone prace z azbestem, ma obowiązek zapewnienia, aby przy wydawaniu zezwolenia na prowadzenie prac z azbestem w zezwoleniu tym przewidziane zostały środki bezpieczeństwa zgodne z wymogami niniejszych Przepisów.

9. Pracownik Spółki, któremu powierzono koordynację prac, ma obowiązek, przed rozpoczęciem planowanych prac z azbestem, poinformowania kierownika firmy, która będzie je wykonywać, że materiały, z którymi będą prowadzone prace, zawierają lub mogą zawierać azbest.

10. Kierownik firmy, które będzie wykonywać prace z azbestem, ma obowiązek:

10.1. W przypadku braku danych dotyczących składu materiałów, z którymi będą prowadzone prace, ale przy podejrzeniu, że materiały te mogą zawierać azbest, dostarczenia przed rozpoczęciem prac próbki do laboratorium w celu przeprowadzenia badań jakościowych na obecność azbestu. Włókna azbestowe w pobranych próbkach są wykrywane wyłącznie w laboratoriach akredytowanych lub certyfikowanych zgodnie z procedurą ustaloną przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej Republiki Litewskiej oraz Ministerstwo Ochrony Zdrowia Republiki Litewskiej;

10.2. Przed rozpoczęciem prac z azbestem, przedłożenia Państwowym Urzędzie Pracy, zgodnie z procedurą określoną w aktach prawnych Republiki Litewskiej:

10.2.1. Zgłoszenia planowanych prac z azbestem [4.1];

10.2.2. Planu bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczącego pracowników zajmujących się rozbiórką budynków zawierających azbest w konstrukcjach oraz usuwaniem ich konstrukcji lub azbestu (dalej – Plan BHP) [4.1, 4.2] (treść Planu BHP dostępna jest w załączniku do niniejszych Przepisów).

10.3. Wyznaczenia, zgodnie z procedurą określoną w aktach prawnych Republiki Litewskiej, do wykonywania prac z azbestem:

10.3.1. Przeszkolonej i atestowanej osoby kompetentnej (kierownika robót lub innego pracownika firmy), która będzie nadzorować i kontrolować, aby prace związane z rozbiórką budynków zawierających azbest w swoich konstrukcjach, były prowadzone w sposób bezpieczny, z zastosowaniem wszystkich niezbędnych środków ostrożności [4.2];

10.3.2. Pracownika odpowiedzialnego za prowadzenie Ewidencji pracowników narażonych na działanie azbestu [4.1].

10.4. Zapewnienia, aby prace z azbestem były wykonywane zgodnie ze wszystkimi wymogami określonymi w Planie prac, niniejszych Przepisach, przepisach prawnych obowiązujących w Republice Litewskiej oraz innych przepisach BHP obowiązujących w Spółce;

10.5. Organizowania pobierania próbek powietrza w miejscach pracy oraz określenia stężenia włókien azbestowych po zakończeniu prac z azbestem.

VI. WYMAGANIA

Wymagania dotyczące środków ochrony indywidualnej

11. Pracownicy wykonujący prace z azbestem muszą nosić jednorazowe kombinezony pyłoszczelne z kapturem, rękawiczki, jednorazowe nakładki na buty, okulary ochronne z szerokim polem widzenia oraz maski oddechowe z filtrami typu P3.

Prace przygotowawcze

12. Zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy BDS-20 „Ogrodzenia” obowiązującymi w Spółce miejsce wykonywania prac musi być ogrodzone oraz wyraźnie i widocznie dla wszystkich oznaczone znakami bezpieczeństwa i higieny pracy.

13. Aby zapobiec rozprzestrzenianiu się włókien azbestowych, w miejscu wykonywania prac z azbestem (tam, gdzie to możliwe) należy zainstalować barierę. Do wykonania bariery należy użyć trwałego polietylenu (o grubości co najmniej 250 μm), który po zakończeniu prac należy zutylizować tak samo, jak odpady zanieczyszczone azbestem.

14. Na barierze należy zamontować:

14.1. Komorę powietrzną, przez którą pracownicy wchodziłoby do i wychodziliby z bariery;

14.2. Oddzielną komorę wentylacyjną służącą do wywozu odpadów z bariery, które zostały odpowiednio przygotowane (np. zapakowane w worki i/lub owinięte folią polietylenową);

14.3. Wentylację wyciągową z filtrami HEPA zatrzymującymi cząstki, która zapewniłaby wewnątrz komory ciśnienie nieco niższe od ciśnienia atmosferycznego (zalecane 20 Pa) oraz stały przepływ świeżego powietrza przez komorę;

14.4. Wstęp do strefy zabezpieczonej mają wyłącznie pracownicy wykonujący prace z azbestem, noszący odpowiednie środki ochrony dróg oddechowych oraz inne środki ochrony indywidualnej.

15. Należy usunąć lub przykryć przedmioty, które trudno będzie wyczyścić, jeśli zostaną zanieczyszczone włóknami azbestu.

16. Należy uszczelnić otwory (np. w systemach klimatyzacyjnych, wentylacyjnych itp.), aby włókna azbestowe zawarte w powietrzu nie przedostawały się poza barierę.

17. Należy zapewnić, aby bariera nie blokowała dróg ewakuacyjnych. Jeśli spełnienie tego wymogu nie jest możliwe, należy wskazać inne alternatywne drogi ewakuacyjne, oznaczając je znakami wskazującymi kierunek ewakuacji.

Wymagania podczas wykonywania prac

18. Należy zadbać o to, aby materiały zawierające azbest były stale nawilżone.

19. Należy unikać łamania materiałów zawierających azbest.

20. Nie należy zmiatać odłamków ani odpadów; większe odłamki należy usunąć za pomocą wilgotnych ściereczek, a drobne – odkurzyć próżniowym odkurzaczem wyposażonym w filtry HEPA zatrzymujące cząsteczki.

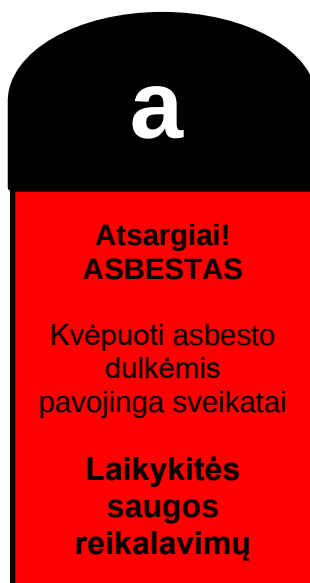
21. W przypadku korzystania z elektrycznych narzędzi udarowych należy ustawić ich minimalną prędkość roboczą oraz pracować przy włączonej lokalnej wentylacji wyciągowej.

22. Po zakończeniu prac związanych z usuwaniem azbestu należy określić stężenie włókien azbestowych w powietrzu otoczenia – stężenie to nie może przekraczać 0,1 włókna/ cm^3 .

Wymagania dotyczące usuwania odpadów

23. Odpady azbestowe należy owinać folią polietylenową lub umieścić w podwójnych workach polietylenowych i oznaczyć etykietą przedstawioną na rysunku 1.

24. Duże kawałki azbestu należy utylizować bez ich rozdrabniania. Przed wywozem należy je umieścić w zamkniętym pudełku, w zakrytej ciężarówce lub owinać w folię polietylenową.

Rys. 1. Etykieta do oznakowania azbestu i materiałów zawierających azbest

VII. SZKOLENIE PERSONELU

25. Pracownicy wykonawców, których działalność wiąże się z usuwaniem, transportem i utylizacją azbestu oraz materiałów zawierających azbest, muszą przejść szkolenie zgodnie z programem szkoleniowym w firmie Wykonawcy. Program nauczania powinien obejmować następujące tematy:

- 25.1. Właściwości azbestu i jego wpływ na zdrowie, w tym szkodliwość palenia tytoniu;
- 25.2. Rodzaje materiałów lub produktów, w których może znajdować się azbest, oraz miejsca, w których można je znaleźć;
- 25.3. Działania mające na celu zapobieganie lub maksymalne ograniczenie narażenia na działanie azbestu znajdującego się w powietrzu oraz ochronę przed rozprzestrzenianiem się zanieczyszczeń azbestowych, w tym ocena ryzyka i środki ochrony indywidualnej;
- 25.4. Przypadki sytuacji awaryjnych;
- 25.5. Gospodarka odpadami, prawidłowe przygotowanie wszystkich odpadów (np. pakowanie do worków, opakowań, pudeł lub pojemników), oznakowanie oraz transport na składowisko odpadów.

VIII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

26. Za okresową weryfikację i aktualizację niniejszych Przepisów, o ile istnieje taka potrzeba, odpowiedzialny jest kierownik Działu Kontroli Bezpieczeństwa Pracowników i Procesów Spółki.

IX. ZAŁĄCZNIK

Załącznik – Treść Planu BHP

SPÓŁKA AKCYJNA ORLEN LIETUVA
PLAN BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY

1. Oświadczenie Wykonawcy o zgodności z przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy (Załącznik nr 3 do Przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy BDS-40 Wykonawców Spółki).

2. Urządzenie terenu wykonywania prac (miejsca na tymczasowe pomieszczenia gospodarcze, sanitarne i higieniczne, środki pierwszej pomocy oraz inne niezbędne dla pracowników wyposażenie).

3. Ocena ryzyka (zidentyfikowanie potencjalnych zagrożeń oraz określenie środków mających na celu ograniczenie i/lub wyeliminowanie ryzyka).

4. Wymogi dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach z azbestem:

- ogrodzenie i odizolowanie stanowiska pracy;
- zapewnienie podciśnienia w barierze;
- przewidywane metody usuwania azbestu (spryskiwanie wodą, czyszczenie mechaniczne itp.);
- przewidywane do zastosowania urządzenia do spryskiwania wodą i/lub czyszczenia mechanicznego;
- środki ochrony pracowników wykonujących prace;
- plan pobierania próbek w celu określenia stężenia włókien azbestowych w powietrzu w okresie wykonywania prac oraz laboratorium, które przeprowadzi te badania;
- procedura postępowania z odpadami azbestowymi i ich wywozu;
- metody czyszczenia obszarów roboczych i powierzchni oraz przygotowanie obszaru roboczego do normalnego użytkowania po zakończeniu prac.

5. Koordynacja prac (procedura koordynacji prac na jednym terenie, gdy prace są wykonywane przez kilku Wykonawców, brygad).

6. Postępowanie w sytuacjach awaryjnych.